

Kamil Glinka

"Zintegrowane zarządzanie strategiczne rozwojem państwa – doświadczenia polskie. Wybór dokumentów z komentarzem", Robert Wiszniowski, Toruń 2013 : [recenzja]

Polityka i Społeczeństwo nr 3 (15), 157-160

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kamil Glinka*

**ROBERT WISZNIOWSKI: ZINTEGROWANE
ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE
ROZWOJEM PAŃSTWA
– DOŚWIADCZENIA POLSKIE.
WYBÓR DOKUMENTÓW Z KOMENTARZEM,
WYDAWNICTWO ADAM MARSZAŁEK,
TORUŃ 2013, 176 SS.**

Rosnąca dynamika i wewnętrzna złożoność procesów rozwojowych sprawiają, że władze publiczne podejmują wysiłek długofalowego programowania działań realizowanych w różnych, choć ściśle ze sobą powiązanych obszarach funkcjonowania współczesnego państwa. Zdolność do proaktywnego, tj. adaptacyjnego i antycypującego zarządzania tymi procesami, niezależnie od poziomu, jaki obejmują, staje się zatem warunkiem *sine qua non* skutecznej realizacji szeregu zadań publicznych. Recenzowana praca Roberta Wiszniowskiego jest pierwszym monograficznym ujęciem dotychczasowych doświadczeń związanych ze strategicznym podejściem do programowania rozwoju Polski.

Robert Wiszniowski jest profesorem, wieloletnim pracownikiem Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, badaczem o bogatym dorobku nie tylko naukowym i dydaktycznym, ale również organizacyjnym. Choć główny, najważniejszy obszar zainteresowań profesora wyznaczała przez lata problematyka marketingu politycznego i wyborczego oraz komunikowania masowego, to równie istotnym i, co z tym związane, dynamicznie eksploatowanym polem badań wrocławskiego politologia staje się teoria państwa. Opublikowana nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek praca *Zintegrowane zarządzanie strategiczne rozwojem państwa – doświadczenia polskie. Wybór dokumentów z komentarzem* wpisuje się w ten drugi nurt naukowych dociekań.

* Instytut Politologii, Uniwersytet Wrocławski, ul. Koszarowa 3, 51-149 Wrocław, kamil.glinka@uwr.edu.pl

Recenzowana publikacja składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wprowadzeniem i uzupełnionych o załącznik w postaci obszernych fragmentów Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Ustawa 2006). Klarowna, spójna struktura służy realizacji głównego celu pracy, jakim jest całościowy i, co szczególnie warto podkreślić, wieloczynnikowy ogląd dotychczasowego dorobku w zakresie programowania strategicznego rozwoju Polski.

Rozdział pierwszy jest konceptualizacją najważniejszych pojęć wykorzystywanych w dalszych częściach publikacji. Autor omawia zatem znaczenie dokumentów strategicznych (strategii, programów, planów), uwzględniając kolejne etapy ich opracowywania, wdrażania i monitorowania. Przedstawia również własny sposób rozumienia polityki rozwoju, która, zgodnie z ideą *public policy*, integruje działania państwa prowadzone równocześnie w wielu obszarach sektorowych. Całość rozważań osadza w ramach aktualnej i szeroko komentowanej koncepcji zintegrowanego zarządzania strategicznego. Walorem tej części pracy jest bez wątpienia syntetyczny przegląd obszernej literatury przedmiotu ograniczony jedynie do wybranych, ale reprezentatywnych stanowisk teoretycznych.

Druga część recenzowanej publikacji pozwala na całościowy ogląd doświadczeń w obszarze strategicznego zarządzania rozwojem Polski przypadających na lata 1989–2006. Rozdział porządkuje zatem wszystkie przyjęte i wdrażane rządowe dokumenty, począwszy od tzw. planu Balcerowicza z 1989 r., a skończywszy na trzydziestu strategiach i programach sektorowych (szczegółowych) opracowanych w 2006 r. Zaprezentowany wykaz zawiera łącznie aż 406 aktów prawnych. W dalszej części rozdziału autor dokonuje oceny skuteczności i efektywności funkcjonowania tzw. dawnego systemu zarządzania krajowymi procesami rozwojowymi. Retrospektywne, w pewnym sensie ewaluacyjne ujęcie tworzy ramy dalszej analizy skoncentrowanej na nowych (aktualnie obowiązujących i sukcesywnie wdrażanych) rządowych dokumentach strategicznych.

Kolejne rozdziały są omówieniem jedynie sygnalizowanej we wcześniejszych częściach pracy struktury tzw. nowego systemu zintegrowanego. Punktem wyjścia dla rozważań autora prezentowanych w rozdziale trzecim jest *Strategia Rozwoju Kraju 2007–2015* traktowana jako dokument opracowany „w duchu nowego programowania”. Równie istotną rolę odgrywa analiza *Założeń systemu zarządzania rozwojem Polski* będących tak naprawdę pierwszą rządową propozycją o całościowym, modelowym charakterze. Podkreślenia wymagają stosunkowo obszerne fragmenty obu aktów prawnych, których dobór potęguje walory poznawcze opracowania.

Czwarty rozdział przedstawia kolejny rządowy dokument, jakim jest przyjęty w 2009 r. i kilkakrotnie już modyfikowany *Plan uporządkowa-*

nia strategii rozwoju. Choć jego szczegółowe omówienie, uzupełnione licznymi fragmentami, należy uznać na logiczną, niejako naturalną konsekwencję konstrukcji recenzowanej publikacji, to kluczową rolę ogrywa analiza tzw. nowego systemu zarządzania rozwojem kraju zaprezentowana w ostatnim, piątym rozdziale. Autor omawia w nim założenia dwóch najważniejszych komponentów tzw. systemu zintegrowanego – „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności” oraz „Strategii Rozwoju Kraju 2020. Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo”. Walorem tej części pracy jest zestawienie nie tylko dziewięciu strategii zintegrowanych, ale również 59 (obowiązujących i przygotowywanych) strategii szczegółowych. Rozdział kończy autorski komentarz do fragmentów wspomnianej już Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, który ma charakter omówienia aktualnego stanu prac nad jej nowelizacją.

Przyjęty przez autora chronologiczny układ treści umożliwia ewolucyjny ogląd głównych, węzłowych przeobrażeń podejścia do programowania procesów rozwojowych. Publikowane fragmenty aktów prawnych wzbogacają pracę, sprawiając, że zyskuje ona kształt całościowej, zorientowanej normatywnie analizy. Obok walorów poznawczych uwagę przykuwa przejrzysty układ graficzny recenzowanego opracowania, w tym wysoka jakość zamieszczonych tabel i diagramów.

Charakter publikacji i, co z tym związane, dobór analizowanych dokumentów w zasadzie uzasadnia rezygnację z „obowiązkowego” zestawu wykorzystywanej literatury. Biorąc jednak pod uwagę potencjalne szerokie grono czytelników, w tym adeptów poszukujących pewnego rodzaju „intelektualnej pierwszej pomocy” w obszarze zarządzania rozwojem, zamieszczenie bibliografii mogłoby okazać się cennym i pożądanym zabiegiem. Wartości pracy z całą pewnością nie umniejsza również brak przywołania najnowszych komponentów zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem państwa, m.in. strategii programujących działania podmiotów administracji rządowej i samorządowej. Chodzi w tym przypadku o przyjętą w 2015 r. „Krajową Politykę Miejską” oraz instytucję kontraktu terytorialnego (zob. Trojak 2014; Matyja 2015; Obębalski 2015). Po pierwsze, publikacja opisuje wybrany, znajdujący się *in statu nascendi*, a zatem podlegający niestannym przeobrażeniom wycinek rzeczywistości społeczno-politycznej. Po drugie, w warunkach postępującej inflacji prawa przywołanie wszystkich dokumentów wydaje się niemożliwe. Z drugiej jednak strony, taki „deficyt” może stanowić pretekst do aktualizacji opracowania, szczególnie jeśli wziąć pod uwagę pewnego rodzaju niszę obserwowaną na rodzimym rynku wydawniczym

zdominowanym przez analizy o cząstkowym, zaledwie wycinkowym charakterze (por. Pangsy-Kania 2015; Zwierzdzyński 2015).

Podkreślenia wymaga wymierny potencjał aplikacyjny recenzowanej pracy, którego nie obniżają oczywiście powyższe sugestie. Syntetyczny sposób prezentacji omawianych treści poszerzony o przystępny, autorski komentarz właściwie przesądza o szerokim gronie odbiorców publikacji. Praca może zostać wykorzystana nie tylko przez pracowników naukowych, doktorantów i studentów. Choć wydana w 2013 r., jest nieustannie cennym źródłem wiedzy dla praktyków-specjalistów w zakresie zarządzania publicznego, pracowników administracji rządowej i samorządowej.

Bibliografia

- Matyja R. 2015, „Krajowa Polityka Miejska” okiem politologa, „Zarządzanie Publiczne”, nr 3(33).
- Obrębalski M. 2015, *Kontrakt terytorialny jako instrument wsparcia rozwoju regionalnego*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, nr 393.
- Pangsy-Kania S. 2015, *System zarządzania rozwojem w Polsce i rola w nim dokumentów strategicznych*, „Studia z Polityki Publicznej”, nr 3(7).
- Trojak E. 2014, *Kształtowanie się polskiej polityki miejskiej*, „Zarządzanie Publiczne”, nr 1(25).
- Ustawa 2006, Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, DzU 2006, nr 227, poz. 1658.
- Wiszniowski R. 2013, *Przełomy państwa współczesnego. Przypadek Szkocji i Katalonii*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa.
- Zwierzdzyński M. 2015, *Strategie rozwoju Polski: analiza systemu, wyzwania i rekomendacje*, „Horyzonty Polityki”, nr 6(16).